

STORTINGET

Innst. 656 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 179 S (2020–2021)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om opprettelse av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

Det fremgår av proposisjonen at forslaget til en forordning om opprettelse av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027) ble presentert av Europakommisjonen 6. juni 2018 ved dokument COM(2018) 434 final. Det fremgår av proposisjonen at forordningen ennå ikke er formelt vedtatt i EU, men det ble oppnådd politisk enighet mellom Rådet og Europaparlamentet om forordningen 14. desember 2020.

Forordningen regulerer etablering og drift av Programmet for et digitalt Europa (DIGITAL) 2021–2027.

DIGITAL åpner for deltakelse fra EØS/EFTA-statene. En deltakelse forutsetter endring av EØS-avtalens protokoll 31.

Utkast til beslutning i EØS-komiteen i uoffisiell norsk oversettelse og utkast til forordning om etablering av Programmet for et digitalt Europa i dansk språkversjon, følger som trykte vedlegg proposisjonen.

1.2 Generelt om Programmet for et digitalt Europa

Det vises i proposisjonen til at Programmet for et digitalt Europa (DIGITAL) er et ambisiøst og omfattende investerings- og samarbeidsprogram for perioden

2021–2027. Det skal bidra til å sikre Europas konkurransefortrinn og strategiske autonomi innen behovsdrevet digital transformasjon. Det skal hjelpe Europa å håndtere økonomiske og samfunnsrelaterte utfordringer innen blant annet klima, helse, mobilitet og offentlige tjenester. Programinnholdet knytter seg til utbygging og sikring av kapasitet innen fem satsingsområder (SO) som er beskrevet i forordningen og blir utdypet og operasjonalisert i arbeidsprogrammene for DIGITAL: Tungregning (superdatamaskiner), kunstig intelligens, cybersikkerhet og tillit, avanserte digitale ferdigheter samt utrulling og beste bruk av digital kapasitet og interoperabilitet.

1.3 Nærmere om innholdet i forordningen om Programmet for et digitalt Europa

Forordningen om opprettelse av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027) etablerer DIGITAL og regulerer organisering og drift av programmet.

Forordningen inneholder målsettinger for programmet, budsjett for 2021–2027 og regler for gjennomføringen av programmet, herunder hvilke løsninger som skal utvikles innenfor programmet, sikkerhetsbestemmelser, styringsstruktur, regler for internasjonalt samarbeid og tredjelandsdeltakelse.

Se proposisjonens pkt. 3 for en nærmere redegjørelse om de enkelte artiklene i forordningen.

1.4 Konstitusjonelle forhold

Det vises i proposisjonen til at fordi den norske deltakelsen i programmet innebærer økonomiske forpliktelser av en viss størrelse som skal finansieres over flere år, må Stortinget gi sitt samtykke til deltakelse i EØS-komiteens kommende beslutning, jf. Grunnloven § 26 andre ledd.

For å hindre at Norge forsinket ikrafttredelse av beslutningen, og for å gjøre det mulig for EØS/EFTA-statene å delta i programmet så tidlig som mulig, fremmes forslag om at Stortinget gir sitt samtykke før forordningen er endelig vedtatt og før EØS-komiteen treffer sin beslutning. Det vil dermed ikke være nødvendig for Norge å ta forbehold for konstitusjonelle prosedyrer ved beslutning i EØS-komiteen.

Det vises i proposisjonen til at det ikke er ventet at det vil komme endringer i utkastet til beslutning i EØS-komiteen. Dersom den endelige forordningen eller beslutningen skulle avvike vesentlig fra de utkastene som er lagt fram i denne proposisjonen, vil saken bli framlagt for Stortinget på nytt.

1.5 Beslutningen i EØS-komiteen

Det vises til proposisjonens pkt. 5 for en nærmere redegjørelse for beslutningen i EØS-komiteen.

1.6 Forholdet til norsk rett

Det vises i proposisjonen til at gjennomføringen av forordningen i norsk rett hverken krever lov- eller forskriftsendring.

1.7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det vises i proposisjonen til at EØS/EFTA-statene forplikter seg etter EØS-komitébeslutningen til å bidra til finansieringen av programmet.

Det totale norske bidraget til DIGITAL er av EFTA estimert til 180,1 mill. euro (i 2021-priser) tilsvarende ca. 1,886 mrd. kroner (med eurokurs 10,47). Estimater er usikkert.

Det er i 2021 bevilget 56,2 mill. kroner til DIGITAL over budsjettet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, kap. 542 Internasjonalt arbeid, post 70 Internasjonale program. Utgiftene for resten av programperioden med eventuelt etterslep vil bli fulgt opp i den ordinære budsjettbehandlingen.

I tillegg kommer også løpende kostnader til nasjonal administrasjon. Disse utgiftene dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer. Eventuelle behov utover dette vil bli fulgt opp i den ordinære budsjettbehandlingen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil ha det overordnede ansvaret for å koordinere norsk deltakelse i programmet.

Digitaliseringsdirektoratet (Digdir) skal sammen med Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd ha det løpende ansvaret for oppfølging av norsk deltakelse i DIGITAL, herunder ansvaret for å sikre nødvendig nasjonal koordinering og, i samarbeid med KMD, ivareta norske interesser i programmet.

1.8 Vurdering

Det vises i proposisjonen til at Norge allerede samarbeider tett med EU innenfor de områdene som er inkludert i DIGITAL. Norge harmoniserer dessuten i stor grad den nasjonale IKT-politikken med EUs IKT-politikk, og deltar aktivt i oppfølgingen av EUs strategi for det digitale indre markedet. Det er derfor naturlig å vurdere norsk deltakelse i DIGITAL som representerer en samlet og styrket videreføring av blant annet disse initiativene. Norge er dessuten gjennom EØS-avtalen forpliktet til å gjennomføre EUs regelverk for det digitale indre markedet, for eksempel med hensyn til personvern, cybersikkerhet, dataflyt og rammeverket for en etisk og menneskesentrert tilnærming til kunstig intelligens. Investeringene i infrastruktur og applikasjoner under DIGITAL vil være tilpasset og innrettet mot å understøtte de regulatoriske standardene i EØS-området som Norge er en del av.

Det vises i proposisjonen til at evalueringer gjort av Norges deltakelse i CEF og ISA2 vurderer nytten av deltakelse som verdt innsatsen. Flertallet av aktivitetene i hovedkategori fem i DIGITAL (utrulling, beste bruk av digital kapasitet og interoperabilitet) er en videreføring av aktiviteter som Norge gjennom en årrekke har vært tungt involvert i og hvor deltakelsen så langt vurderes som samfunnsøkonomisk nyttig. Dette taler derfor for fortsatt norsk deltakelse innenfor dette området.

Tungregning, kunstig intelligens og cybersikkerhet har ikke tidligere vært like klart del av noe programsamarbeid. Innen flere av aktivitetene deltar Norge allerede på andre måter. Alle fagmiljøer som har uttalt seg har stilt seg positive til norsk deltakelse i disse delene av DIGITAL. De foreslåtte prioriteringene innenfor disse områdene synes i høy grad sammenfallende med de norske prioriteringene innenfor de samme områdene, samtidig som de foreslåtte aktivitetene er noe Norge i stor utstrekning enten deltar i eller har planer om å delta i.

Det fremgår av proposisjonen at det videre vurderes som strategisk viktig at Norge deltar i DIGITAL. DIGITAL skal finansiere aktiviteter som skal bygge opp europeisk «digital suverenitet», dvs. industrielle kapasiteter som kan gi EU mulighet til å konkurrere med Kina og USA i det globale kappløpet om digital hegemoni. Dersom Norge ikke skulle delta i DIGITAL, vil dette svekke næringsutviklingsmuligheter og våre bedrifters konkurranseevne.

Det pekes i proposisjonen på at deltakelse i programmet vil gi norske bedrifter og forsknings- og innovasjonsmiljøer tilgang til ressurser innenfor kunstig intelligens, tungregning (superdatamaskiner), cybersikkerhet og avansert digital kompetanse. Å ikke delta i DIGITAL vil ikke kunne kompenseres for gjennom nasjonale ordninger og satsinger.

Det er dessuten synergier mellom DIGITAL og flere andre EU-programmer. DIGITAL er særlig tett koblet til

Horisont Europa. Om Norge ikke deltar i DIGITAL, vil det redusere nytten av å delta i Horisont Europa.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet tilrår at Norge deltar i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027). Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Torill Eidsheim, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Heidi Greni, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, viser til at proposisjonen omhandler et forslag til en forordning om opprettelse av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027). Programmet ble presentert av Europakommisjonen 6. juni 2018 ved dokument COM(2018) 434 final.

Komiteen viser til at Programmet for et digitalt Europa (DIGITAL) er et investerings- og samarbeidsprogram for perioden 2021–2027, som skal bidra til å sikre Europas konkurransefortrinn og strategiske autonomi innen behovsdrevet digital transformasjon. Komiteen viser til at programinnholdet knytter seg til utbygging og sikring av kapasitet innen fem satsingsområder (SO): Tungregning (superdatamaskiner), kunstig intelligens, cybersikkerhet og tillit, avanserte digitale ferdigheter samt utrulling og beste bruk av digital kapasitet og interoperabilitet.

Komiteen viser til at en sentral tanke i programmet er at i regi av Europakommisjonen vil statene i EU kunne gå sammen og kanalisere investeringer, kunnskap og innsats mot fellesløsninger som kan benyttes og videreutvikles av et mangfold av virksomheter og innbyggere på tvers av landegrensene

Komiteen viser til at det ved behandlingen av Programmet for et digitalt Europa i Europaparlamentet ble trukket frem at dette programmet blir ansett for å være det viktigste verktøyet for å hevde Europas digitale suverenitet og oppnå hovedprioriteringene med forsikringer om en ny generasjon digital teknologi.

Komiteen viser til at ikrafttredelse av beslutningen vil gjøre det mulig for Norge og EØS/EFTA-statene å delta i programmet fra første utlysning. Det blir i proposisjonen fremmet forslag om at Stortinget gir sitt samtykke før forordningen er endelig vedtatt og før EØS-komiteen treffer sin beslutning. Siden fremleggelse av den-

ne proposisjonen har Programmet for et digitalt Europa blitt behandlet og vedtatt i Europaparlamentet 29. april 2021. Forordningen ble med dette formelt vedtatt uten endringer i fremlagte utkast, publisert 11. mai 2021, og får anvendelse fra 1. januar 2021.

Komiteen viser til at den norske deltakelsen i programmet innebærer økonomiske forpliktelser av en viss størrelse som skal finansieres over flere år, og derfor må Stortinget gi sitt samtykke til deltakelse i EØS-komiteens kommende beslutning, jf. Grunnloven § 26 andre ledd. Komiteen viser videre til at EFTA har estimert det norske bidraget til DIGITAL til 180,1 mill. euro (i 2021-priser) tilsvarende ca. 1,886 mrd. kroner (med euronøkter 10,47). Komiteen viser videre til at det i statsbudsjettet 2021 ble bevilget 56,2 mill. kroner til DIGITAL over budsjettet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, kap. 542 Internasjonalt arbeid, post 70 Internasjonale program. Utgiftene for resten av programperioden (2021–2027) med eventuelt etterslep vil bli fulgt opp i den ordinære budsjettbehandlingen.

Komiteen viser til at det i proposisjonen ble uttrykt at det ikke var ventet endringer i utkastet til beslutning i EØS-komiteen, og at behandlingen og vedtaket i Europaparlamentet 29. april 2021 understøtter dette. Komiteen har vært opptatt av, som også departementet viser til, at dersom den endelige forordningen eller beslutningen skulle avvike vesentlig fra de utkastene som er lagt fram i denne proposisjonen, vil saken bli framlagt for Stortinget på nytt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at ny teknologi gir enorme muligheter til å skape et bedre samfunn, med bedre velferd til folk og nye næringer. Men det er også viktig å være klar over at data og digital infrastruktur er en stadig viktigere kilde til makt. Denne makta må ikke overlates til noen få privateide selskaper, men styres av folkevalgte som også må sikre at hver og en av oss ivaretas og kan få del i makta. Moderne teknologi kan også skade mennesker og samfunn om den ikke reguleres klokt. Flertallet mener Norge må utvikle en egen statlig skyløsning for lagring av offentlige data, og at utvikling og drift av offentlige IKT-tjenester skal være underlagt demokratisk styring. Kritisk viktige IKT-tjenester og IKT-infrastruktur skal være plassert i Norge.

Videre er det viktig at utvikling og drift av offentlige IKT-tjenester skal være underlagt demokratisk styring og kontroll, og at staten skal ha oversikt over og eierskap til sin egen digitale struktur. Flertallet understreker at det offentlige må investere i utvikling av kunstig intelligens og digital infrastruktur, og bygge opp egne fagmiljøer som forvalter og videreutvikler løsningene. En slik satsing må også komme norske IKT-bedrifter til gode.

Komiteen vil understreke at i alle program Norge deltar i, må det være en forutsetning at personvern ivaretas og at enkeltmennesket har en rett til å kontrollere sine personopplysninger og beskyttes mot urettmessig innhenting av informasjon. Det skal være sterke begrensninger på hvor lenge innsamlet informasjon kan lagres og hva innsamlet informasjon kan brukes til. Staten må i alt slikt arbeid sikre retten til privatliv og den frie tanken.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at EU-parlamentet ikke hadde gitt sin formelle støtte til programmet på tidspunktet da denne proposisjonen ble fremlagt for Stortinget. Denne støtten kom i starten av mai 2021. Disse medlemmer mener at praksisen med å framlegge proposisjoner uten at innholdet Stortinget skal tilslutte seg, er endelig behandlet i EU, er svært uheldig. Dette vil kunne føre til dobbeltbehandling av saker, samt at det sprer usikkerhet rundt innholdet Norge skal tilslutte seg. Det er ønskelig at lignende proposisjoner i tiden framover kun fremmes for Stortinget når disse er endelig avgjort i EU. Disse medlemmer mener også at det er uheldig at det kun foreligger en uoffisiell norsk oversettelse av programmet, og anmoder om at det framover foreligger offisielle norske oversettelser. Disse medlemmer slutter seg likevel til innholdet i programmet, og støtter dermed proposisjonen, da det vil kunne gi positive effekter for Norge i digitale omstillingsprosesser og innovative prosjekter.

Komiteen viser til sine merknader og forslag i Innst. 191 S (2020–2021).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at Norge deltar i internasjonalt samarbeid på området, men at det må skje på måter som ikke binder Norge til løsninger vi som nasjon ikke ser oss tjent med. Videre er det viktig at forskningssatsingen på disse programmene ikke sluker alle forskningsressurser på området.

3. Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling har vært forelagt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse, jf. vedtak i Stortinget 27. april 2021.

Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 2. juni 2021:

«Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti vil vise til Stortingets behandling av innstilling fra justiskomiteen om Samfunnssikkerhet i en usikker verden. Stortinget gjorde 2. mars 2021 følgende vedtak i samsvar med Innst. 275 S (2020–2021): 'Stortinget ber regjeringen utrede behov for og etablering av en felles skytjeneste for forvaltningen'. Regjeringen vil følge opp vedtaket og gi tilbakemelding til Stortinget i tråd med etablerte prosedyrer.

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer viser for øvrig til sine respektive partiers merknader i kommunal- og forvaltningskomiteens utkast til innstilling til Prop. 179 S (2020–2021) og har ingen ytterligere merknader.»

4. Komiteens merknader etter uttalelsen fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteen merker seg uttalelsen fra utenriks- og forsvarskomiteen der det vises til Meld. St. 5 (2020–2021) Samfunnssikkerhet i en usikker verden, som også omhandler digital sikkerhet. Komiteen sier seg enig i at Innst. 275 S (2020–2021) belyser de respektive partiers standpunkt knyttet til viktigheten av digital sikkerhet, og at disse er relevante for den norske deltakelsen i programmer som DIGITAL.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om opprettelse av Programmet for et digitalt Europa (2021–2027).

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 8. juni 2021

Karin Andersen

leder

Torill Eidsheim

ordfører